

unui stil de rostire desuet (în exagerarea sa retorică), în vreme ce personajul, foarte interesant ca dramaturgie, cerea altceva. Zaharia Volbea, la fel, ca să nu mai amintim de alții, uneori, la limita ridicolului.

Aceste aprecieri contradictorii nu infirmă, în nici un fel, opțiunea teatrului pentru piesa jucată și nici nu pun sub semnul întrebării capacitatea trupei de a juca un asemenea text. Ne aflăm în teritoriul unor exigențe care, odată asumate, devin unitatea de măsură implicită a realizării scopului propus. Spunând că *Platon*, în interpretarea ce o discutăm, este, în cele din urmă, un succes, înțelegem să implicăm în concluzie și sporul de calitate artistică pe care efortul interpretării piesei l-a presupus.

Mihai Nadin

TEATRUL DE STAT DIN TURDA

Unitate de concepție și diversitate tematică

Stagiunea la Turda a început mai târziu, dar a început cu o succesiune de premiere românești contemporane sau clasice și va continua în acest fel până la încheiere: un repertoriu alcătuit exclusiv din piese românești. Nu e o ambiție fără temeii. Mi s-a explicat că modificările produse în structura trupei au anulat posibilitatea reluării unor spectacole mai vechi și că teatrul dorește să-și clădească zestrea nouă pe temelia dramaturgiei naționale, ceea ce mi se pare a fi o judecată înțeleaptă. Așa se face că acum, la Turda, se reprezintă, în ordine, *Evadarea* de Leonida Teodorescu, *Ce-aveți cu Bibicu?* de Ștefan Berciu, *Fata din dașin* de Dan Tărchilă, *Conu Leonida față cu reacțiunea* de I. L. Caragiale, *Piatra din casă* de Vasile Alecsandri, *Hanul de la răscruce* de Horia Lovinescu; se mai repetă *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian și *Chirița în provincie* de Vasile Alecsandri. O privire asupra acestui repertoriu arată că, în structura lui particulară, prezintă în egală măsură o unitate de concepție și o mare diversitate tematică și stilistică, fapt laudabil pentru cei care l-au elaborat și-l lasă să trăiască în viață. Pornind de la necesitățile și exi-

gențele publicului turdean (ea și de la obligațiile față de alte localități ale județului, unde teatrul, complementar teatrelor din Cluj-Napoca, întreține stagiuni permanente sau efectuează frecvente deplasări), s-a ajuns la acest repertoriu care, dincolo de valoarea lui de largă cuprindere — de la Alecsandri și Caragiale, prin Sebastian, Dan Tărchilă, Ștefan Berciu, Leonida Teodorescu, la Horia Lovinescu — solicită plenar și intens colectivul. Sigur, între autori și, implicit, între texte există serioase diferențe calitative, după cum e de observat că alegerea unui autor nu implică neapărat și alegerea celei mai reprezentative lucrări a acestuia. Intervin, însă, imponderabile, cum ar fi actuala alcătuire a trupei, forțele regizorale și, la urma urmei, factorul timp în care trebuie realizate toate premierele propuse într-o stagiune. Felul cum se întârșează chiar spectacolele realizate până acum arată nevoia de a aduce corective componenței trupei.

Conu Leonida față cu reacțiunea este un spectacol care nu convinge. Conceput după canoanele cunoscute — am spus canoane și nu tradiție — spectacolul realizat de Ion Dan nu se ridică peste limitele cuminții și ilustrative ale unui spectacol-lectură, unicul lui merit rămânând acela că oferă, fără deformări, publicului școlar un text clasic. Dar George Bossun este inapt pentru Conu Leonida și, în mod fatal, Getta Cibolini nu poate realiza nimic peste măsura medie în coana Efumița, nesuștinută fiind nici de partener, nici de regizor. *Piatra din casă* este însă un spectacol foarte vioi, antrenant, actorii se mișcă în pași de dans și cîntă bine, decorul lui Gheorghe Matei e vesel, la rîndul lui; regia lui Ion Dan are altă alură, e mai explozivă, mai inventivă; reprezentarea se urmărește cu plăcere, actorii, dintre care am reținut pe Getta Cibolini, Titus Luca, Eugenia Chioreanu-Jiga, Sergiu Iva, Victor Peteanu și Mihai Ionescu-Vrănești, au bucuria jocului, priceperea de a cînta. Cu această „comedie cu cîntice“, trupa s-a desprins de mediocritate și aspiră la calitate.

Ce-aveți cu Bibicu? este o farsă pe care Ștefan Berciu și-a intitulat-o nu prea inspirat (sună ca un scheci — dar e mai mult decît atît). O comedie abil construită, scrisă cu nerv și cu aplicație. Demascarea unui delapidator, unui falsificator — șeful de birou Bibicu Bibicescu — se face de către o echipă de teatru amatoare care include pe șeful și pe colegii lui Bibicu, care, cu toții, dau viață unor personaje inventate de delapidator, înconjurîndu-l, încolțindu-l, năucindu-l, făcîndu-l să-și recunoască păcatele. Farsa este realmente izbutită, iar spectacolul (în regia aceluiași Ion Dan și în scenografia aceluiași Gheorghe Matei) are toate datele unui spectacol atrăgător, amuzant, cu forță satirică. Bibicu Bibicescu este interpretat de Puiu Neagru, unul dintre cei mai buni actori ai teatrului, cu irezistibilă forță comică, într-o mișcare frenetică, dezlănțuită, cu o avalanșă de gaguri de nebanuită inventivitate și cu

priză totală la public. O caricatură foarte nostimă realizează Aurel Ștefănescu în Dan, fiul închipuit al Bibicului; cu nerv, cu far-nec și aplomb, Smara Marcu e soția delapidatorului. Mai au scurte dar bune apariții Maria Voronea Smarandache, Stelian Stancu (în roluri duble și foarte diferite), Mihai Ionescu-Vrâncă și Miriam Ciubus.

George Bossun, Raluca Iorga, Stelian Stancu și Traian Costea

EVADAREA

de Leonida Teodorescu

Data premierei : 23 octombrie 1975.
Regia : ȘTEFAN VAIDA. Scenografia : GHEORGHE MATEI.

Distribuția : GHEORGHE BOIANGIU (Blondul) ; AUREL ȘTEFĂNESCU (Cefălalt) ; N. FĂGĂDARU (Șeful închisorii) ; GEORGE BOSSUN (Maxim) ; STELIAN STANCU (Valentin) ; RALUCA IORGA și ELENA TEAȘCĂ (Ina) ; PAUL BASARAB (Andrei) ; TRAIAN COSTEA (Liviu).

Cu *Evadarea* de Leonida Teodorescu, repertoriul intră în altă zonă de exigențe și ambii. Trebuie evidențiată inițiativa teatrului turdean de a reprezenta această piesă datorată unui autor interesant, de o factură particulară, care în mod cu totul surprinzător nu captează interesul altor teatre. Piesa înfățișează o celulă de comuniști, căzută în întregul ei în mâinile poliției. Acțiunea are loc în zilele premergătoare și pregătitoare insurecției armate. Avem, așadar, de-a face cu o piesă despre lupta comuniștilor în ilegalitate. Nou e faptul că, prinși și închiși într-un fort dintr-un oraș oarecare, comuniștii sînt înfățișați nu numai în atitudinea lor eroică și de oameni în stare să înfrunte cu bărbăție și eroism teroarea polițienească, sacrificindu-se, dacă e nevoie, pentru a păstra secretul luptei; ci, în aceleași condiții în care existența lor atîrnă de un fir de păr, ei sînt înfățișați căutînd fără încetare o soluție pentru ca unul din ei să evadeze și să transmită luptătorilor din afară un secret numai de ei știut, un secret prețios pentru cei aflați în pregătirea insurecției. Nu detaliile sînt importante, deși ele există în text. Importantă e atitudinea, activă, ofensivă, a celor închiși, starea de febrilă căutare a unei soluții prin care cel puțin unul din ei să evadeze, cu orice risc, cu orice consecințe, pentru a restabili legătura cu cei dinafară. Acțiunea, desfășurîndu-se, cum se întîmplă la Leonida Teodorescu, în spațiu închis, în

timp limitat, înaintează prin impulsuri lăuntrice, mobilul mișcării fiind în eroi și nu în întîmplarea concretă care are funcția de detonant. Totul se petrece în împrejmuirea zidurilor fără ferestre și sub presiunea timpului, tensiunea crește pînă la clipa finală. Unul din cei cinci comuniști va izbuti să ajungă printre ai săi pentru a-și îndeplini pînă la capăt misiunea încredințată lor. Finalul era previzibil; dar calea către acest final, felul cum este străbătută această cale, nu pot fi anticipate. Piesa se urmărește cu un interes aparte, la aceasta contribuind și regia — sigură, strînsă, sobră — a lui Ștefan Vaida. Elementul declanșator este replica-monolog a Șefului închisorii: primul care va trăda pe șeful grupului va fi liber! În scurta lui apariție, N. Făgădaru reușește să instaureze atmosfera de crescută tensiune sub semnul căreia se va dezvoltă acțiunea. Cei cinci: George Bossun (Maxim) — mai virstnicul membru al grupului — e echilibrat, înțelept, îngăduitor; Stelian Stancu (Valentin), foarte bun în conducătorul de drept al grupului, actor cu o înfățișare plăcută, cu un glas frumos, reținut în acest rol, însușind calm, chibzuință, luciditate, apoi Paul Basarab și Traian Costea (Andrei și Liviu), tinerii tovarăși de luptă, neșovăitori, dar nu destul de cumpăniți, în sfîrșit, Elena Teașcă (Ina), singura femeie a grupului, emanînd prospețime, tinerțe, sinceritate. În scene-contrapunct, doi gardieni abrutizați de alcool sînt interpretați cu bune rezultate de Gheorghe Boiangiu și, mai ales, de Aurel Ștefănescu.

Decorurile lui Gheorghe Matei, scenograf care întreprinde în acest teatru un travaliu intens, sînt sumbre, sugerînd zidurile reci și umede ale fortului în care sînt ferecați cei cinci luptători comuniști. *Evadarea* e un spectacol promițător pentru evoluția și aspirațiile teatrului și o certă confirmare a virtuților de dramaturg ale lui Leonida Teodorescu.

Virgil Munteanu